

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 10/4292	
	Arkiv sakID.: 10/1068	Saksbehandler: Wilhelm Morgenstierne
Sluttbehandlede vedtaksinstans: Plan- og utviklingsutvalget		
Sak nr.: 038/10	PLAN- OG UTVIKLINGSUTVALG	Dato: 25.05.2010

HØRING AV FORSLAG TIL FORSKRIFTER FOR PRIORITERTE ARTER

Vedlegg: 1. Høringsnotat med vedlegg fra Direktoratet for naturforvaltning, datert 23.03.2010

Saksopplysninger:

I tilknytning til naturmangfoldsloven som trådte i kraft 01.07.2009, har Direktoratet for naturforvaltning sendt ut forslag til forskrifter for 12 prioriterte arter til høring.

Formålet med forskriftene er å sikre at de prioriterte artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt.

Høringen omfatter en forskrift for hver prioritert art, 12 i alt. Av disse artene er det kun en art, elvemusling, som foreløpig er registrert i Fauske kommune. De 12 prioriterte artene er:

- Fjellrev
- Rød skogfrue
- Elvemusling (registrert i Fauske kommune)
- Storsalamander
- Elvesandjeger
- Sinoberbille
- Dverggås
- Eremitt
- Honningblom
- Klippeblåvinge
- Svarthalespove
- Dragehode

Forskriftene medfører at bl.a. §§ 23-24 i naturmangfoldsloven skal anvendes i tilknytning til de 12 prioriterte artene i de foreslåtte forskriftene. Dette medfører at enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av den prioriterte arten er forbudt slik det også fremgår av forskriftene. Hva som regnes som ødeleggelse fremgår av den enkelte forskrift.

Fylkesmannen kan, etter søknad gjøre unntak fra forbudet i forskriftenes § 4, i samsvar med naturmangfoldlovens § 24 femte ledd. Gjelder søknaden flere fylker, behandles den av Direktoratet for naturforvaltning.

Saksbehandlers vurdering:

Det må anses som viktig å skjerme de mest truede/sårbare artene vi har. De foreslåtte forskrifter for 12 prioriterte arter er en måte å gjøre dette på som i noen tilfeller vil medføre konflikt med ulike tiltak i samfunnet. Det kan imidlertid gis dispensasjon dersom tiltaket ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig.

INNSTILLING :

Plan- og utviklingsutvalget har vurdert forslaget til forskrifter for 12 prioriterte arter og har ingen innvendinger til forslaget.

Fauske, 11.05.2010

Ragnar Pettersen
Rådmann

Fauske kommune	
PLN	Saksbehandler WMC
10/5-10	
Klassering	
J. ID 10/4158	S. ID 10/1068

Jf høringsliste

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2010/2812 ART-NK-PJSA
Arkivkode:

Dato:
23.03.2010

Høring av forslag til forskrifter for prioriterte arter.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) sender med dette 12 forslag til forskrifter for prioriterte arter etter naturmangfoldloven på høring.

Naturmangfoldloven åpner for at det kan fastsettes forskrifter som utpeker arter som prioriterte (jf. § 23). Høringsforslaget omfatter 12 arter. For sju av artene foreslås det at det innføres økologiske funksjonsområder (jf. § 24).

I vedlegg 3 er det en oversikt over hvilke kommuner som har kartlagte forekomster av de ulike artene.

Høringsfristen er: 23. juni 2010.

Bakgrunn

I dag anses utryddelsen av arter som en av de viktigste og største miljøtrusler verden står overfor. På global basis er det påvist at arter har dødd ut i stadig høyere tempo i løpet av de siste tiårene.

I Norge er det påvist ca. 40 000 arter, men det reelle antallet er sannsynligvis omkring 60 000. Det er foretatt statusvurdering av omkring 18 500 arter (Norsk Rødliste 2006), og av disse er 3799 klassifisert som rødlistearter. Av disse er 1941 vurdert som truet. For å gjøre noe med tapet av naturmangfoldet satte miljøvernministrene i EU-landene seg et klart mål i Gøteborg i 2001. Målet var "å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010". Alle miljøvernministrene i Europa, inkludert den norske, ga sin tilslutning til dette målet på ministerkonferansen i Kiev i 2003. Stortinget sluttet seg til målet bl.a. ved behandlingen av St.meld. nr. 26 (2006-2007) *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*.

Truet og sårbar natur står sentralt når målet er å stanse tap av naturens mangfold. Reglene i naturmangfoldloven om prioriterte arter og utvalgte naturtyper skal bidra til å stanse tap av

biologisk mangfold. Den norske rødlista er sentral i arbeidet med å vurdere hvilke arter som kan ha nytte av særlig beskyttelse og tiltak.

Den politiske plattformen for regjeringen (Soria Moria II) sier at regjeringen skal: "Bruke naturmangfoldloven aktivt for å redusere antall truede arter på gjeldende rødliste og sikre at de mest truede naturtyper får status som utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven".

Samarbeid i forkant av høring

Direktoratet for naturforvaltning har på oppdrag fra Miljøverndepartementet ledet en prosess med å velge ut hvilke arter og naturtyper som bør få økt beskyttelse gjennom naturmangfoldloven. Prosessen har involvert berørte interesseorganisasjoner og etater i forkant av høringen. DN har i flere år samarbeidet med organisasjoner og etater innenfor arbeidet med trua arter. Denne gruppen (også kalt Rådgivende gruppe for trua arter) har bestått av representanter fra naturvernorganisasjoner, Norges skogeierforbund, Bondelaget, Statens landbruksforvaltning, Fiskeridirektoratet, Artsdatabanken, fylkesmennenes kontaktutvalg og Direktoratet for naturforvaltning.

Det ble avholdt et heldagsseminar om forslagene i Stjørdal 9. desember 2009. Alle interesseorganisasjoner som ga uttalelse til naturmangfoldloven og Sametinget ble invitert til å delta på dette seminaret, samt Rådgivende gruppe. I forkant av seminaret ble en "brutto"-liste over aktuelle arter til første høringsrunde sendt ut. På seminaret 9. desember 2009 ble denne listen vurdert og diskutert. På bakgrunn av denne prosessen har Direktoratet for naturforvaltning valgt å ta ut noen arter fra "brutto-listen" i denne første runden. I tillegg har direktoratet forelagt selve forskriftsutkastene for noen av de største organisasjonene, som et ledd i kvalitetssikringen av forslagene forut for høringen. Videre arrangerte direktoratet et seminar om truede arter og naturtyper den 16.-17. februar 2010 i Trondheim, der en rekke interesseorganisasjoner var invitert.

I tillegg til at arten oppfyller minst ett av kriteriene (nevnt senere i brevet) som nevnt i naturmangfoldloven for å prioritere arter (§23), har viktige premisser for det utvalget som er gjort nå, vært at det er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og tilgjengelighet av stedfestet informasjon om de aktuelle artene. Forslaget i denne høringsrunden består derfor av arter som det er utarbeidet handlingsplaner for eller der handlingsplaner er under utarbeidelse eller slutføring.

En annen viktig premiss har vært at ikke andre virkemidler som plan- og bygningsloven, områdevern, skogbruksloven, frivillige løsninger m.m. eller en kombinasjon av disse, fremstår som mer hensiktsmessig. På denne bakgrunn har ellers potensielle arter blitt vurdert som uaktuelle, mens de arter som omfattes av høringsbrevet er arter der virkemiddelet prioritering etter naturmangfoldloven §§ 23 og 24 er vurdert som det mest formålstjenlige.

Direktoratet for naturforvaltning har kommet fram til et forslag til arter som i denne omgang bør foreslås å få status som prioritert art (se nedenfor). I de neste årene vil flere arter bli

vurdert, også i samarbeid med interesseorganisasjoner og etater, med sikte på å bli gitt status som prioritert art.

Tiltak etter naturmangfoldloven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. DN har gjennom prosessen fram til utvelgelsen som foreligger, og utformingen av forskriftene, vurdert forhold knyttet til andre kjente samfunnsinteresser. Denne høringen vil ytterligere klargjøre forholdet til andre interesser.

Når det gjelder samiske interesser og reinsdriftsinteresser kan det nevnes at Sametinget, i tillegg til den kontakt som er omtalt ovenfor, også har fått tilbud om konsultasjon. Sametinget har imidlertid meldt tilbake at man ikke ønsker konsultasjon før alminnelig høring. Sametinget vil komme tilbake til spørsmålet om konsultasjon etter høringen. Videre vil det bli tatt særskilt kontakt med Norske reindriftsamers landsforbund i høringsprosessen, i tillegg til at organisasjonen står som høringsinstans.

Høringsforslaget

Følgende arter foreslås pekt ut som prioritert art:

1. Fjellrev - <i>Alopex lagopus</i>	m/økologisk funksjonsområde
2. Rød skogfrue - <i>Cephalanthera rubra</i>	m/økologisk funksjonsområde
3. Elvemusling - <i>Margaritifera margaritifera</i>	
4. Storsalamander - <i>Triturus cristatus</i>	m/økologisk funksjonsområde
5. Elvesandjeger - <i>Cicindela maritima</i>	m/økologisk funksjonsområde
6. Sinoberbille - <i>Cucujus cinnaberinus</i>	m/økologisk funksjonsområde
7. Dverggås - <i>Anser erythropus</i>	m/økologisk funksjonsområde
8. Eremit - <i>Osmoderma eremita</i>	
9. Honningblom - <i>Herminium monorchis</i>	
10. Klippeblåvinge - <i>Scolitantides orion</i>	m/økologisk funksjonsområde
11. Svarthalespove - <i>Limosa limosa</i>	
12. Dragehode - <i>Dracocephalum ruysciana</i>	

I vedlegg 1 er det en kort omtale av de enkelte artene. Der er det også vist til en internettadresse til handlingsplanene for artene med utfyllende informasjon. Vedlegget er av beskrivende art og har ingen juridisk status.

Forslaget til forskrifter er vedlagt, se vedlegg 2. Selv om forskriftsutkastene inneholder flere felles elementer er de alle tilpasset den enkelte art, bl.a. ut fra artens behov og de trusler som gjør seg gjeldende. I fremtidige forskrifter for andre arter vil derfor tilsvarende bestemmelser kunne bli utformet på en annen måte.

Hjemmelsgrunnlag

Utpekingen av prioriterte arter og bestemmelser om økologiske funksjonsområder er et ledd i den felles innsatsen for å ta vare på arter og er knyttet til forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

Under følger en gjennomgang av de viktigste forholdene knyttet til bestemmelsene om prioriterte arter i naturmangfoldloven. For en mer inngående orientering om loven, vil vi anbefale høringsinstansene om å gå inn på Miljøverndepartementets nettsider om den nye naturmangfoldloven, der prioriterte arter har bred omtale (<http://www.regjeringen.no/dep/md/tema/naturmangfold/ny-naturmangfoldslov.html?id=552994>). Vi anbefaler også å lese de særskilte merknader i Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) til de enkelte bestemmelser i naturmangfoldloven, se: (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/dok/regpubl/otprp/2008-2009/otprp-nr-52-2008-2009-/21.html?id=552588>)

Formålet med naturmangfoldloven er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på for fremtiden, også slik at den gir grunnlag for menneskers virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Bærekraftig bruk skal – i samsvar med formålsbestemmelsen for loven – være et sentralt virkemiddel for å ta vare på naturmangfoldet.

Målet for arter (§ 5) er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Myndighetenes vurderingsplikt

Når det foreligger dokumentasjon for at en art etter vitenskapelige kriterier antas å ha en tilstand eller utvikling som vesentlig strider mot målet i § 5 første ledd, skal myndighetene etter loven – av eget tiltak eller etter krav fra en organisasjon eller andre med rettslig interesse – vurdere om det bør treffes vedtak om å utpeke en art som prioritert ved forskrift, jf. § 23 tredje ledd.

Kriterier for utvelgelse

Paragrafene 23 og 24 i naturmangfoldloven omhandler prioriterte arter. Ved avgjørelsen av prioritering (§ 23) legges vesentlig vekt på om

- arten har en bestandssituasjon eller bestandsutvikling som strider mot målet i lovens § 5 (om levedyktige bestander),
- arten har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse eller genetiske særtrekk i Norge, eller
- det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten.

Naturmangfoldlovens § 24 første ledd bokstav a til c skisserer fire tiltak som kan iverksettes for å beskytte prioriterte arter:

- Forbud mot enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse
- Bestemmelse om at reglene i §§ 15 til 22 bare gjelder så langt det følger av forskriften
- Regler om beskyttelse av visse typer økologiske funksjonsområder av mindre omfang
- Det kan settes krav om å klarlegge følger av planlagte inngrep i funksjonsområder.

Nærmere om "uttak, skade eller ødeleggelse"

"Uttak" er i naturmangfoldloven § 3 bokstav o definert som "enhver form for avliving eller fjerning av hele eller deler av organismer eller deres genetiske materiale fra naturen uansett formål". Begrepet omfatter også flytting.

I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 394 omtales begrepet "ødeleggelse". Begrepet omfatter handlinger som er egnet til å skade, forandre, tildekke, forstyrre eller på annen måte forringe en prioritert art. Dette omfatter for eksempel hogging av trær der en prioritert fugleart har reir, nedbygging av en vannforekomst som er tilholdssted for en prioritert art, eller forurensning eller grøfting/drenering/gjenfylling av den delen av et landskap hvor en prioritert art holder til.

De vedlagte forskriftskastene inneholder alle et forbud mot uttak, skade og ødeleggelse (§ 4). Forbudsbestemmelsen gir eksempler på ulike aktuelle handlinger som kan rammes av forbudet. De nevnte handlingene er imidlertid bare forbudt dersom de er egnet til å skade, forandre, tildekke, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten.

Når det gjelder begrepet "forstyrre" kan det være behov for å peke på at forbudet i § 4 i forskriftskastene mot handlinger som er egnet til å forstyrre, gjelder forstyrrelser som kan forringe individer av arten. Lette, forbigående forstyrrelser som ikke påvirker individet negativt omfattes ikke.

Et forbud mot "uttak, skade eller ødeleggelse" vil ikke omfatte et større område enn det som kan omfattes av bestemmelser om økologisk funksjonsområde for samme art, jf. nedenfor. Normalt vil forbudet gjelde et langt mindre område.

Økologiske funksjonsområder

Å gi regler om visse typer økologiske funksjonsområder innebærer beskyttelse av områder som arten er særlig avhengig av i deler av eller i hele sin livssyklus. Det kan dreie seg om hekkeplasser, spillplasser, hiområder, gyteplasser, kalvingsområder (eks. villrein), eller viktige oppholds- eller hvileplasser. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 395 gir en aktuell, men ikke uttømmende, oppregning av økologiske funksjonsområder.

Som nevnt kan det bare gis regler om beskyttelse av økologiske funksjonsområder av mindre omfang. Det er det enkelte funksjonsområdet som skal være av mindre omfang. Dersom det er behov for å etablere større økologiske funksjonsområder, for eksempel trekkveier og store beiteområder, er det ikke her hjemmel for det, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 395.

Regler om økologiske funksjonsområder er regler om bærekraftig bruk, i motsetning til reglene som setter forbud mot uttak, skade og ødeleggelse. Dette innebærer:

- De hensyn som pålegges må ikke medføre en vesentlig vanskeliggjøring av igangværende bruk.
- Dersom summen av hensyn i etterkant av vedtaket gir restriksjoner som medfører en vesentlig vanskeliggjøring og et vesentlig tap, kan grunneier kreve at området vernes etter naturmangfoldlovens kapittel V (områdevern) eller at det gjøres unntak fra prioriteringen for de aktuelle områdene.
- Bestemmelsen om økologiske funksjonsområder gjelder ikke i sjø,
- Myndigheten etter loven kan gjøre unntak fra forskrift etter § 23 dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig.

Gis det regler om økologiske funksjonsområder der aktiv skjøtsel eller andre tiltak er en forutsetning for ivaretagelse av funksjonsområdet, skal staten legge frem en handlingsplan for å sikre slike områder, jf. § 24 tredje ledd. I Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 396 legges det opp til at staten i slike tilfeller vanligvis skal legge frem et *utkast til handlingsplan* senest samtidig som en forskrift om prioritering av en art vedtas.

Syv av de tolv vedlagte forskriftsutkastene inneholder bestemmelser om økologisk funksjonsområde (§ 5). I noen av disse forskriftene er det et forbud mot handlinger som kan påvirke den aktuelle arten, og eksempler på ulike aktuelle handlinger som kan rammes av forbudet. De nevnte handlingene er imidlertid bare forbudt dersom de kan påvirke arten.

I andre forskriftsutkast er forbudet mot handlinger snevrere utformet. Felles for alle forskriftsutkastene som har bestemmelser om økologisk funksjonsområde er imidlertid at forbudet mot bestemte handlinger bare gjelder så langt det ikke medfører en vesentlig

vanskeliggjøring av igangværende bruk. Innebærer forbudet en vesentlig vanskeliggjøring, vil den igangværende aktiviteten kunne fortsette.

Naturmangfoldloven § 24 første ledd bokstav c slår fast at en forskrift om prioriterte arter kan sette krav om å klarlegge følgene for arten av planlagte inngrep i dens funksjonsområder. I noen av de vedlagte forskriftsutkastene er det tatt inn slike bestemmelser i § 5 om økologisk funksjonsområde, i andre forskriftsutkast i § 9 om dispensasjon, alt etter hva man har antatt var det praktiske anvendelsesbehovet. Etter høringen vil det imidlertid bli vurdert å regulere dette på samme måte i alle forskriftene med økologisk funksjonsområde, for eksempel ved at bestemmelsene om dette inngår i § 5 i alle forskriftene.

Vedtaksmyndighet og rettsvirkning

Forskriftene vedtas av Kongen i statsråd. Forskriften vil spesifisere hva prioriteringen medfører. Dersom det gis regler om beskyttelse av visse typer økologiske funksjonsområder vil forskriften også spesifisere hva dette innebærer.

Bruken av miljøprinsippene, jf. naturmangfoldloven § 7.

Forskriftene er utformet med tanke på at artene skal tas vare på for fremtiden (jf. §§ 1 og 5 i naturmangfoldloven).

I tillegg til at arten oppfyller minst ett av kriteriene som nevnt i naturmangfoldloven (kriteriene er ikke uttømmende) for å prioritere arter (§23), har viktige premisser for det utvalget som er gjort nå, vært at det er tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8 og tilgjengelighet av stedfestet informasjon om de aktuelle artene. Forslaget i denne høringsrunden består derfor av arter som det er utarbeidet handlingsplaner for eller der handlingsplaner er under utarbeidelse eller slutføring.

Likevel vil kunnskapsgrunnlaget variere for de enkelte artene, og for flere arter er trusselbildet sammensatt. I tillegg er det vanskelig å vurdere det framtidige trusselbildet. Der det har vært tvil om konsekvensene av ulike tiltak for artene og om hvilket restriksjonsnivå forskriftene bør ligge på, er det lagt vekt på føre-var prinsippet i § 9 for å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Eksisterende trusler og eventuelle framtidige trusler er sett på og vurdert i sammenheng, jf. prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning i § 10.

Avprioritering

Departementet kan ved forskrift avgjøre at en prioritering etter § 24 første ledd bokstav a faller bort når bestandsmålet i § 5 første ledd er nådd, jf § 23 siste ledd. Når bestandsmålet er nådd skal det derfor igangsettes en prosess der siktemålet er at arten ikke lenger skal være prioritert. Det er viktig at de som forvalter disse artene følger utviklingen nøye.

Forholdet til annen lovgivning

Som det fremgår av Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 395 vil reglene fastsatt i forskrifter om prioriterte arter normalt ikke kunne fravikes med hjemmel i eller i medhold av annen lovgivning. Det vil imidlertid kunne søkes om unntak fra forskriften dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling eller dersom vesentlige samfunnsmessige hensyn gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 24 siste ledd.

Det fremgår av proposisjonen at naturmangfoldloven skal gjelde side om side med annet lovverk. De spørsmål som forskriftsutkastene reiser om utøvelse av virksomhet med tillatelse etter annet lovverk skal avklares før forskriftene vedtas.

For noen sakstyper som omfattes både av forskrifter om prioriterte arter og ulik sektorlovgivning, vil det være behov for avklaringer før forskriftene vedtas når det gjelder prosedyrer mellom sektormyndigheter og miljømyndigheter og hvordan miljømyndighetene seg imellom skal utøve sin kompetanse etter naturmangfoldloven.

Konsekvenser

I vedlegg 1 er konsekvensene av tiltak etter forskriftene kommentert for hver art.

Generelt

Prioritering av arter innebærer forbud mot enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse. Bestemmelsene om artens økologiske funksjonsområder er regler for bærekraftig bruk.

Det skal ferdigstilles handlingsplaner for alle de prioriterte arter og deres funksjonsområder som foreslås i denne runden. Det er opprettet tilskuddsordninger for aktive tiltak som følger av handlingsplanene. Dette er ordninger som grunneiere, kommuner, organisasjoner og andre kan søke om midler fra til tiltak som skjøtsel, restaurering og gjenoppretting.

Fylkesmannen vil ha et ansvar for å informere grunneiere, rettighetshavere og andre om aktuelle tilskuddsordninger.

Nyttevirkninger

Tiltakene kan bidra til at natur sikres, jf. det nasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold. Administrativt vil ordningen samlet sett medføre en forenkling for kommuner, grunneiere og rettighetshavere ved at staten samordner sine prioriteringer av natur utenfor verneområdene. Tiltak vil også føre til økt kunnskap om natur og hvordan den skal forvaltes og skjøttes. Det forventes at tiltak (tilskudd) også vil bidra til økt sysselsetting lokalt gjennom at mange skjøtelses- og sikringstiltak kan utføres av kommuner, organisasjoner og grunneiere.

Økonomiske konsekvenser

Grunneiere og rettighetshavere

I hvor sterk grad grunneiere og rettighetshavere vil bli berørt av forslagene, avhenger i utgangspunktet av hva slags type virksomhet som drives eller som er tenkt drevet, på det stedet der artene er. For prioriterte arter med økologisk funksjonsområde vil restriksjonsnivået ta utgangspunkt i trusselbildet. Dersom igangværende bruk er en årsak til at arten har en negativ tilstand eller utvikling i forhold til forvaltningsmålet i § 5, kan bruken være i motstrid med utkastet til forskrift om en prioritert art. Naturmangfoldloven skal gjelde side om side med annet lovverk. Før forskriftene vedtas, skal nødvendig avklaring knyttet til igangværende virksomhet etter annet lovverk finne sted.

Bestemmelsene om økologisk funksjonsområde fastsetter at de hensyn som pålegges der ikke må medføre en vesentlig vanskeliggjøring av igangværende bruk. Ingen av de økologiske funksjonsområdene i dette høringsforslaget antas å medføre en vesentlig vanskeliggjøring av igangværende bruk; det er tale om områder av mindre geografisk omfang, og i mange tilfeller vil enkle omlegginger eller tilpasninger i driftsmetoder være tilstrekkelig til å fortsette igangværende bruk, noe som i en rekke tilfeller allerede følger av aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven § 6.

Staten

Det er fra og med 2010 etablert en ordning på statsbudsjettet med tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper. For prioriterte arter er det for budsjettåret 2010 avsatt 10 mill. kroner til slikt tilskudd, jf. Prop. 1 S (2009-2010) fra Miljøverndepartementet der også tildelingskriteriene fremgår. Det vil bli lagt vekt på å gi tilskudd til tiltak som er i tråd med utarbeidete handlingsplaner. Den årlige budsjettmessige oppfølgingen knyttet til ordningen vil være avhengig av den økonomiske utviklingen og budsjettsituasjonen.

Kommuner

Reglene om prioriterte arter antas ikke å ha økonomiske konsekvenser for kommunene.

Administrative konsekvenser

Staten

Fylkesmannen foreslås som forvaltningsmyndighet etter forskriftene for de prioriterte artene. Ordningen antas ikke å få vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for berørte sektormyndigheter.

Det vil bli utarbeidet en veileder til hjelp i forvaltningen av prioriterte arter. Fylkesmannen vil måtte avsette noen ressurser for å nå ut med informasjon om hvor prioriterte arter og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter finnes, til informasjon om tilskuddsordninger og til dialog med kommuner, grunneiere, tiltakshavere og andre aktører i lokalmiljøet om hvilke aktiviteter som eventuelt ikke kan finne sted der.

Kommuner

Prioriteringen av arter antas ikke å ha administrative konsekvenser for kommunene. Det forutsettes at kommunene vil være behjelpelige overfor fylkesmannen med den informasjonen som skal ut til de grunneiere og rettighetshavere som har fått en prioriterte art på sin eiendom. Kommunene vil imidlertid få tilbud om opplæring i ordningen med prioriterte arter som et ledd i et bredt kursopplegg i naturmangfoldloven allerede før sommeren.

Kunnskap om geografisk plassering av leveområder og avgrensning av økologiske funksjonsområder.

Forskriftene om prioriterte arter er ikke juridisk knyttet direkte til kart. Forskriftene omfatter både områder som er kjent på tidspunktet da forskriften gis, og områder som blir kartlagt på et senere tidspunkt. Opplysninger om en arts forekomst/leveområde kan finnes i handlingsplanen for arten, i Artsdatabankens Artskart (<http://artskart.artsdatabanken.no/>) og i kommunenes registreringer av biologisk mangfold.

Vedlagt er en oversikt over hvilke kommuner som har kartlagte forekomster av de ulike artene (vedlegg 3). Til denne oversikten må nevnes at listen er veiledende.

Kartleggingsarbeidet og innlegging i databaser er en kontinuerlig prosess. Arter kan derfor finnes i kommuner selv om de ikke er kryssset av på lista.

Fylkesmannen vil få i oppgave å underrette grunneiere og rettighetshavere om hvor forekomstene av prioriterte arter og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter finnes, og til dialog med kommuner, grunneiere, tiltakshavere, andre aktører i lokalmiljøet og andre sektormyndigheter om hvordan forekomstene bør skjøttes og hvilke aktiviteter som eventuelt ikke kan finne sted der. Det forutsettes at kommunene er behjelpelig overfor fylkesmannen med den informasjonen som skal ut til de grunneiere og rettighetshavere som har en forekomst av en prioriterte art på sin eiendom.

Kontakt

Spørsmål angående nærmere lokalisering av artene rettes til respektive fylkesmann.

Spørsmål forøvrig kan rettes til følgende personer ved DN:

Jørund Braa	Jorund.Braa@dirnat.no	73 58 06 27	Koordinering, prioriterte arter generelt, forskrifter generelt
Gudrun Syrstad	Gudrun.Syrstad@dirnat.no	73 58 04 68	naturmangfoldloven, forskrifter generelt
Svein Båtvik	Svein-t.Batvik@dirnat.no	73 58 06 40	rød skogfrue, honningblom, sinoberbille
Lars Løfaldli	Lars.Lofaldli@dirnat.no	73 58 08 23	dragehode, eremitt

Jo Anders Auran	Jo.Anders.Auran@dirnat.no	73 50 04 74	dverggås, svarthalespove
Jarl Koksvik	Jarl.Koksvik@dirnat.no	73 58 07 92	elvemusling
Jan Paul Bolstad	Jan-Paul.Bolstad@dirnat.no	73 58 04 65	fjellrev
Ingrid Regina Reinkind	Ingrid-Regina.Reinkind@dirnat.no	73 58 04 64	storsalamander
Øystein Størkersen	Øystein.Storkersen@dirnat.no	73 58 06 17	klippeblåvinge
Terje Klokk	Terje.Klokk@dirnat.no	73 58 06 28	elvesandjeger

For å lette behandlingen av høringsuttalelsene, ber vi om at svarene sendes elektronisk til DN ved Jorund.Braa@dirnat.no. Uttalelsene ønskes strukturert slik at generelle kommentarer kommer først og deretter kommentarer knyttet til den enkelte arten.

Med hilsen

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

Yngve Svarte
direktør Artsforvaltningsavdelingen

Jon Barikmo

Vedlegg:

1. Omtale av forslag til prioriterte arter.
2. Forslag til forskrifter.
3. Oversikt over kommuner med foreslåtte prioriterte arter.

Høringsinstanser

Departementene
Fylkesmennene
Fylkeskommunene
Kommunene

Sametinget, Boks 144, 9735 KARASJOK
Statens landbruksforvaltning, Postboks 8140 Dep., 0033 OSLO
Reindriftsforvaltningen, Markveien 14, 9510 ALTA
Bergvesenet, Boks 3021 Lade, 7441 TRONDHEIM
Forsvarsbygg, postboks 405, sentrum, 0103 OSLO
Vegdirektoratet, Boks 8142 Dep. 0033 OSLO
Fiskeridirektoratet, Postboks 185 Sentrum, 5804 Bergen

Jernbaneverket, Postboks 1162, 0107 OSLO
Norges vassdrags- og energidirektorat, Boks 5091 Majorstua, 0301 OSLO
Artsdatabanken, Erling Skakkes gt. 47, 7491 Trondheim

Statkraft SF, Postboks 200 Lilleaker, 0216 OSLO
Statnett SF, Postboks 5192 Majorstua, 0302 OSLO
Statskog SF, seerviceboks 1016, 7809 NAMSOS

Norges Bondelag, Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO
Norges Skogeierforbund, postboks 1438 Vika, 0115 OSLO
Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Øvre Vollgate 9, 0158 OSLO
Norskog, Lilleakerveien 31, 0216 OSLO
Norges Fjellstyresamband, Stortingsgt. 5, 0161 OSLO
Rogaland bondelag, postboks 278 Sentrum, 4001 STAVANGER
Rogaland Bonde- og Småbrukarlag, v/Jan Ove Langheim, Eia. 4380 Hauge i Dalane
Orre Vassdragslag v/Frode Vatne, Nordsjøvegen 1051, 4343 ORRE
Kommunenes sentralforbund, Postboks 1378 Vika, 0114 OSLO
Utmarkskommunenes sammenslutning, Postboks 471, Sentrum, 0105 OSLO
Norsk Allmenningsforbund, 2610 MESNALI
Norsk Vindkraftforening – NORWEA, Wergelandsveien 23B, 0167 OSLO
Småkraftforeninga, Postboks 123, Lilleaker, 0216 OSLO
Energi Norge, Postboks 7184 Majorstuen, 0307 OSLO
Distriktenes energiforening Defo., Postboks 1497 Vika, 0116 OSLO
Norsk Fjernvarme, P.b. 7184, Majorstuen OSLO

Norske Reindriftsamers landsforbund, Boks 508, 9255 TROMSØ
Norske Samers Riksforbund, Boks 173, 9521 KAUTOKEINO
Samenes landsforbund, Kirkemo, 9826 SIRMA

Norges Naturvernforbund, Boks 342 Sentrum, 0101 OSLO
WWF Norge, Boks 6784 St. Olavspl., 0130 OSLO
SABIMA, Postboks 6784 St. Olavsplass, 0130 OSLO
Norsk Botanisk Forening, Postboks 1172 Blindern, 0318 OSLO
Norsk Orkideforening, Enebakkvegen 605, 1404 SIGGERUD
Norsk Ornitologisk Forening, Sandgata 30B, 7012 TRONDHEIM
Norsk entomologisk forening, v/ Hallvard Elven, Munkebekken 186, 1061 OSLO
Norsk Zoologisk Forening, Boks 102 Blindern, 0314 OSLO
Norsk limnologforening, Postboks 86 Blindern, 0314 OSLO
Norsk Biologiforening, Postboks 1066 Blindern, 0316 OSLO
Miljøstiftelsen Bellona, Postboks 2141 Grünerløkka, 0505 OSLO
Natur og Ungdom, Torggt. 34, 0183 OSLO
Norges Miljøvernforbund, Postboks 539, 5806 BERGEN
Fremtiden i våre hender, Postboks 4743 Sofienberg, 0506 OSLO
Greenpeace Norge, Postboks 6803 St. Olavs gt. 11, 0165 OSLO
SRN Samarbeidsrådet for naturvernsaker, postboks 7 sentrum, 0101 OSLO
Den Norske Turistforening, Boks 7 Sentrum, 0101 OSLO
Friluftslivets fellesorganisasjon, Nedre Slottsgt 25, 0157 OSLO
Friluftsrådenes Landsforbund, Gml. Drammensvei 203, 1337 SANDVIKA
Norges Jeger- og Fiskerforbund, Postboks 94, 1378 NESBRU
Nasjonalt Museumsnettverk for kulturlandskap, De Heibergske Samlinger - Sogn Folkemuseum
Vestreim, 6854 KAUPANGER
Norsk Kulturarv, Vågavegen 35, 2680 VÅGÅ
Biofokus, Gaustadalléen 21, 0349 Oslo

Kulturlandskapsenteret i Telemark, Bygdesentralen, 3690 HJARTDAL
Helgeland Museum Naturhistorisk avdeling, 8622 MOIRANA
Bioforsk Midt-Norge, Kvithamar, 7500 STJØRDAL
Bioforsk Fr. A Dahlsvei 20, 1432 ÅS
Bioforsk Økologisk, Gunnars veg 6, 6630 TINGVOLL
Miljøfaglig utredning AS, Åsdalsveien 18, 1166 OSLO
NINA Oslo, Gaustadalléen 21, 0349 OSLO
Høgskulen i Sogn og Fjordane, Postboks 133, 6851 SOGNDAL
Høgskolen i Nord-Trøndelag, p.b. 2501, 7729 STEINKJER

UiTø, 9037 Tromsø
NTNU, 7491 TRONDHEIM
UiB, postboks 7800, 5020 BERGEN
UiO, postboks 1072 Blindern, 0316 OSLO
Universitetet i Stavanger, 4036 STAVANGER
Universitetet for miljø- og biovitenskap, Postboks 5003, 1432 Ås
Tromsø Museum, Universitetsmuseet, 9037 Tromsø
NTNU, Vitenskapsmuseet, Erling Skakkes gt. 47 b, 7012 TRONDHEIM
Bergen Museum, Universitetet i Bergen, Postboks 7800, 5020 Bergen
Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum, Postboks 1172 Blindern, 0318 Oslo
Stavanger Museum, Zoologisk avdeling, Musegt. 16, 4010 Stavanger
Agder naturmuseum og botaniske hage, Postboks 1887 Gimlemoen, 4686 Kristiansand

Norsk institutt for naturforskning, Tungasletta 2, 7485 TRONDHEIM
Norsk institutt for skogforskning, Høgskoleveien 12, 1432 ÅS
Norsk Institutt for Vannforskning, Postboks 173 Kjelsås, 0411 OSLO

Vedlegg II. Forslag til forskrifter for forslag til prioriterte arter.

Forskrift om dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) som prioritert art

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 23, 24, 62 og 77. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. Dragehode som prioritert art

Dragehode (*Dracocephalum ruyschiana*) utpekes som prioritert art.

§ 2. Formål

Formålet med forskriften er å sikre at dragehode og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt.

§ 3. Virkeområde

Forskriften gjelder i hele landet.

§ 4. Forbud mot uttak, skade og ødeleggelse

Enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dragehode er forbudt. Som ødeleggelse regnes utbygging, graving, masseuttak, utfylling og lagring av masser, dyrking, samt andre handlinger som er egnet til å skade, forandre, tildekke eller på annen måte forringe individer av arten.

§ 5. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten har inngått avtale med, kan iverksette tiltak i samsvar med naturmangfoldloven § 47 for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er nødvendig for å sikre bevaring av arten.

§ 6. Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet etter forskriften.

§ 7. Dispensasjon

Fylkesmannen kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudet i § 4, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd. Gjelder søknaden flere fylker, behandles den av Direktoratet for naturforvaltning.

§ 8. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft ....

Fra samme tidspunkt gjøres følgende endring i forskrift 21. desember 2001 nr. 1525 om fredning av truede arter: I vedlegg til forskriften slettes ordene ”- Drakehode (*Dracocephalum ruyschiana*)”.

Forskrift om elvesandjeger (*Cicindela maritima*) som prioritert art

Fastsatt ved kongelig resolusjon ... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 23, 24 og 62. Fremmet av Miljøverndepartementet.

§ 1. *Elvesandjeger som prioritert art*

Elvesandjeger (*Cicindela maritima*) utpekes som prioritert art.

§ 2. *Formål*

Formålet med forskriften er å sikre at elvesandjeger og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt.

§ 3. *Virkeområde*

Forskriften gjelder i hele landet.

§ 4. *Forbud mot uttak, skade og ødeleggelse*

Enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av elvesandjeger er forbudt. Som ødeleggelse regnes graving, masseuttak, utfylling og lagring av masser og andre handlinger som er egnet til å skade, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten.

§ 5. *Artens økologiske funksjonsområde*

Som økologisk funksjonsområde for elvesandjeger regnes i denne forskriften artens leveområder.

I det økologiske funksjonsområdet for elvesandjeger er enhver handling som kan påvirke arten, som vegbygging, vassdragregulering og elveforbygning, forbudt.

Bestemmelsene i annet ledd gjelder bare så langt de ikke medfører en vesentlig vanskeliggjøring av igangværende bruk.

§ 6. *Handlingsplan*

Det skal utarbeides handlingsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, skjøtsel eller andre typer tiltak som er nødvendige for å ta vare på artens økologiske funksjonsområder.

§ 7. *Skjøtsel*

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten har inngått avtale med, kan iverksette tiltak i samsvar med naturmangfoldloven § 47 for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er nødvendig for å sikre bevaring av arten.

§ 8. Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet etter forskriften.

§ 9. Dispensasjon

Fylkesmannen kan, etter søknad, gjøre unntak fra bestemmelsene i §§ 4 og 5 annet ledd, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd. Gjelder søknaden flere fylker, behandles den av Direktoratet for naturforvaltning.

Ved søknad om dispensasjon til inngrep i det økologiske funksjonsområdet for elvesandjeger, kan forvaltningsmyndigheten kreve at følgene av det planlagte inngrepet for arten klarlegges, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 første ledd c).

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft ....

